

INDHOLDSFORTEGNELSE | Vore Kirkegårde

Hovednummer:

Agronom Sven Raunkiær:
Kemisk bekæmpelse af uønsket vegetation i parker, på kirkegårde m. m. (I) s. 9

Tillæget:

Hans Rønø in memoriam s. 9
Årsmødet 1968 s. 9

Nye medlemmer s. 10
Årsregnskabet, status og budget s. 11
Arkitektkonkurrence om ny begravelsesplads i Lund s. 11
AFD-besøg i København s. 12
Fra danske dagblade s. 12
Modtagne skrifter s. 15
Fra blade og tidsskrifter s. 16
Fejning af veje og stier s. 18

Nr. 2, 1968, bind 23

Tidsskrift udgivet af
Foreningen for Kirkegårdskultur

Red.: Hortonom Axel Andersen,
Taastrup.

Eksp.: Kgs. inspektør V. Rud Nielsen,
Horsens.

Hans Rønø in memoriam. 718.007(489)
Rønø, Hans :718:061.22(489) F.f.K.

Fredag d. 3. maj døde kirkegårdsinspektør Hans Rønø uden forudgående sygdom.

På alle, der kendte Hans Rønø, der siden 1938 har virket som kirkegårdsinspektør ved Roskilde Domsogns kirkegårde, måtte dette budskab virke stærkt.

Forståeligt er det, at store træer styrter for en storm. Underligt virker det, når træet segner tilsyneladende uden ydre årsag.

Hans Rønø var en personlighed udstyret med rige evner, som udnyttedes på mange områder. Han var student fra Roskilde Katedralskole og omfattede hele livet sin gamle skole med sønlig kærlighed, og han var i de senere år en yderst virksom formand for skolens elevforening.

Han elskede sin by og gjorde gennem Turistforeningen, hvis formand han var siden 1954, et enestående arbejde for at øge kendskabet til Roskilde som turistby, for at bevare byens skønhedsværdier og for at skabe nye. Hans lokalhistoriske interesse gav sig udslag i utallige artikler og publikationer.

Også på faglige områder udnyttedes hans rige gaver og store arbejdsevne i rigt mål, og først og fremmest i arbejdet med Roskilde Domsogns kirkegårde, hvor hans faglige dygtighed har sat sig varige spor, og hvor hans indflydelse i forbindelse med opførelse af det nye kapelkrematorium på Østre kirkegård og dets omgivelser har gjort sig smukt gældende; men også som censor i anlægsgartneri ved Landbohøjskolen, hvorfra han demitteredes i 1932, som mangeårig lærer ved Teknisk skole i Roskilde, som Kirkeministeriets konsulent vedr. præstegårdshaver, som formand for Fællesrådet for havebrug og landskabspleje og som bestyrelsesmedlem i Foreningen for Kirkegårdskultur.

Hans Rønø blev bisat fra Roskilde Domkirke på sin 65-års fødselsdag. Brødre fra Odd-Fellow-Logen, i hvilken Hans Rønø var et fremtrædende medlem, stod æresvagt ved kisten tillige med uniformerede medlemmer af Roskilde borgervæbning samt en mandlig og en kvindelig elev fra Katedralskolen med florumvundne faner.

Det er vemodigt ikke at skulle møde Hans Rønø mere. Vi, som kendte ham som kollega, som kam-

merat eller som ven, vil takke ham for, hvad han var, og hvad han gav os. I Foreningen for Kirkegårdskultur vil vi savne ham for hans gode kammeratskab, for hans festlige og frodige menneskelighed, for hans vægtige indlæg i vore debatter, for hans smittende latter og hans charmerende væsen. Vi vil ære hans minde, som vil leve iblandt os til sene tider.

H. D. Ørsted.

Årsmødet 1968. 718:061.22(489) F.f.K.

„Foreningen for Kirkegårdskultur“'s årsmøde afholdtes dette år i det smukt beliggende Mogenstrup.

Efter at formanden for Næstved menighedsråd, direktør C. V. Gørgens havde budt foreningen velkommen til Sydsjælland, bød formanden for „Foreningen for Kirkegårdskultur“, pastor Götke-Hansen, forsamlingen velkommen, et særligt velkommen lød til foreningens gæster. Til dirigent valgtes herefter kirkegårdsinspektør H. D. Ørsted, Holbæk, der som sædvanligt ledede generalforsamlingen på udmærket måde.

Formanden indledte sin beretning med at mindes afdøde kirkegårdsinspektør Hans Rønø, Roskilde, der gennem mange år trofast havde fulgt foreningen og viet den mange kræfter og megen tid.

Beretningen fortsattes med en status over medlemstallet. Dette forholder sig stort set uændret, idet der er tilmeldt foreningen 182 menighedsråd, 17 foreninger af forskellig art, 77 udenlandske medlemmer samt 431 personlige medlemmer.

Medlemsbladet „Vore kirkegårde“ har skiftet redaktør siden sidste årsmøde, hvorfor der lød en tak til akademigartner Torben Michelsen, Sorø, for en række spændende og til tider æggende artikler. En velkomst lød samtidig til bladets nye redaktør, overgartner Axel Andersen, Taastrup, der havde indvilliget i at overtage det til tider brydsomme hverv.

Pastor Götke-Hansen redegjorde herefter for de i årets løb afholdte forretningsudvalgsmøder:

Man har i årets løb drøftet mulighederne for oprettelsen af en kirkegårds-konsulent-tjeneste, som forretningsudvalget anser som en af foreningens vigtigste opgaver at medvirke til. Hidtidige henvendelser til kirkeministeriet om dette spørgsmål har været negative, idet man fra ministeriets side udbeder sig konkrete eksempler på et sådant behov. Forretningsudvalget har derfor set det som sin opgave at tilvejebringe fyldestgørende oplysninger om, hvor store værdier kirkegården repræsenterer. Endvidere vil man søge klarlagt, hvor mange konsulenter, der er ansat under ministerierne, hvis arbejdsområde vil kunne sidestilles med den ønskede konsulent-tjeneste. Man har endelig søgt kontakt med „Landsforeningen af danske menighedsråd“ i håb om et frugtbart samarbejde – dog foreløbigt uden resultat.

Da man mener, at foreningens virke, ikke mindst spørgsmålet om konsulent-tjeneste, burde have en langt større tilslutning fra landets menighedsråd end tilfældet er, har forretningsudvalget taget skridt til at gøre landets menighedsråd bekendt med foreningen, idet man agter at udsende en tryksag med oplysninger om foreningens virke og formål. Dette søges gennemført i efteråret 1968.

I erkendelse af, at foreningens økonomi er stærkt belastet, har forretningsudvalget drøftet mulighederne for samarbejde til forskellig side. I forbindelse hermed har man fra „Landslaget for Kirkegårds-kultur“ i Norge modtaget en henvendelse om et samarbejde om medlemsbladet „Vore Kirkegårde“. Forretningsudvalget har fundet tanken acceptabel og har derfor svaret den norske forening positivt. Samtidig hermed har man rettet en henvendelse til den svenske kirkegårdslederforening om et lignende samarbejde, og også fra den side er man positivt indstillet.

Pastor Götke-Hansen sluttede sin beretning med at minde om, at foreningen vil kunne holde sit 50 års jubilæum i 1970. I den anledning kunne formanden ønske, at man udsendte et billedværk med gode fotografier fra Danmarks kirkegårde i by og på land.

Efter formandens beretning forelagde kassereren, kirkegårdsinspektør Volmer Rud Nielsen, det reviderede regnskab for forening og forlag samt budget for det kommende år. I tilslutning hertil udtalte stenhuggermester Leo Rosendal, Lyngby, en tak til Volmer Rud Nielsen for det store arbejde, han har lagt i foreningen.

Redaktøren, overgartner Axel Andersen, redegjorde herefter for sine tanker om medlemsbladet „Vore Kirkegårde“. Axel Andersen anså det for en særdeles vigtig ting, at bladet var aktuelt, hvorfor han ikke havde lagt en fast plan for hele det bind, som han med nogen betænkelighed havde påtaget sig at redigere. Axel Andersen anså det initiativ der var taget fra norsk side, som meget positivt, og håbede stærkt på, at tanken om et nordisk samarbejde kunne realiseres. Ved et sådant samarbejde kunne man måske overveje en udgivelse

af bladet med flere numre om året, idet den økonomiske dækning herfor ville være bedre.

Som næste punkt på dagsordenen gik man til valg af bestyrelsesmedlemmer. Genvalgt blev: overlærer, frøken Dagmar Carlsen-Skiødt, Odense, landsbygraver Knud Norlyk, Thyregod, læge Erik Haugaard, Roskilde, samt kirkekasserer, ekspeditionschef A. Skytt, Haderslev. Nyvalgt blev: i stedet for afdøde kirkegårdsinspektør Hans Rønø, kirkegårdsinspektør Sigurd Jacobsen, Odense, som repræsentant for „Foreningen af danske Kirkegårdsledere“, kirkegårdsinspektør Holger C. Nielsen, Lyngby, og endelig valgtes viceskoleinspektør Falk Petersen, Horsens.

Revisorerne, stenhuggermestrene E. Kofoed, Århus, og N. P. Nielsen, Ringkøbing, genvalgtes. Nyvalgt revisorsuppleant blev stenhuggermester Henry Nielsen, Horsens.

Som mødested for årsmødet 1969 valgtes på bestyrelsens forslag efter nogen diskussion Bornholm.

Under eventuelt drøftedes spørgsmålet om kirkegårdenes servitutter vedrørende monumenter, idet man fra storkøbenhavniske stenhuggermestres side kunne ønske indsendelse af servitutter til stenhuggerlauget, således at man kunne søge oplysninger her, om de varierende bestemmelser på de forskellige kirkegårde. Hertil svarede fra kirkegårdenes side, at det altid var muligt at indhente oplysninger på de pågældende kirkegårde om gældende bestemmelser. Endvidere drøftedes spørgsmålet om destruering, oprettelse af lapidarer eller anden genanvendelse af monumenter fra hjemfaldne grave. Mange stærkt divergerende synspunkter kom frem under denne diskussion.

Efter generalforsamlingen og frokost holdt stud. mag. Karsten Biering, Dansk Folkemindesamling, et oplysende og inspirerende foredrag om den undersøgelse, Dansk Folkemindesamling har under arbejde. Karsten Biering kom herunder særligt ind på spørgsmålet om levende lys på vore kirkegårde. Da undersøgelsen endnu langt fra er afsluttet, slog Karsten Biering til lyd for, at endnu flere yder deres bidrag til undersøgelsen ved indsendelse af de udsendte spørgeskemaer, en dårlig samvittighed kan herved lettes.

Næstved by bød herefter på kaffe på rådhuset, og man sluttede et vellykket møde med besøg på Næstveds smukke kirkegårde under ledelse af kirkegårdsinspektør M. Stahlschmidt.

M. Falmer-Nielsen.

Nye medlemmer. 718:061.22(489) F.f.K.

Arkitekt M.A.A. Børge Ruby, Evasvej 11, Hasseris, Aalborg.

Graver Ivan Asmussen, Herlufsholm Kirkegård. Kirkeverge Nandrup Stallemo, Kristiansand, Norge.

ARSREGNSKAB 1/4 1967 - 31/3 1968

Indtægter:

Kassebeholdning 1/4 1967			177,68
Kontingenter	19.629,85	504,00	19.125,85
Tilskud:			
Kirkeministeriet	2.000,00		
Landbrugsministeriet	1.500,00		
Forlaget	2.000,00		5.500,00
Renter			8,45

Udgifter:

Kontorudgifter			2.381,70
„Vore Kirkegårde“	5.555,50	22.012,48	16.456,98
Møder og foredrag			4.095,82
Diverse	66,00	1.800,18	1.734,18
Kassebeholdning 31/3 1968			143,30
			<hr/>
			24.811,98 24.811,98

Horsens, 2. maj 1968.

Volmer Rud Nielsen.

Regnskabet er revideret efter kassebog og kassebilag, kassebeholdningens tilstedeværelse er kontrolleret. Der har intet været at bemærke.

Århus, den 27. maj 1968

E. Kofoed.

N. P. Nielsen.

Status pr. 31/3 1968

Kassebeholdning	143,30	
Tilgode for annoncer	156,00	
Annonceprovision		19,50
Foreningens formue		279,80
	<hr/>	<hr/>
	299,30	299,30

Horsens, den 2. maj 1968.

Volmer Rud Nielsen.

Budget 1/4 1968 - 31/3 1969

Indtægter:

Kassebeholdning 1/4 1968	280,00	
Kontingenter	19.200,00	
Tilskud:		
Kirkeministeriet	2.000,00	
Landbrugsministeriet	1.500,00	
Renter	20,00	

Udgifter:

Kontorudgifter	2.500,00	
„Vore Kirkegårde“	14.700,00	
Møder og foredrag	4.000,00	
Diverse	1.750,00	
Kassebeholdning 31/3 1968	50,00	
	<hr/>	<hr/>
	23.000,00	23.000,00

Horsens, den 28. maj 1968.

Volmer Rud Nielsen.

Arkitektkonkurrence om ny begravelsesplads i Lund.

718(486.7 Lund):718:7.092

Gennem kontinuerligt tilbagevendende, systematisk gennemførte undersøgelser har de kirkelige myndigheder i Lund i mange år holdt sig a'jour med behovet for arealer til begravelsesformål.

År 1935 konstateredes, at til rådighed værende jord med daværende former for benyttelse af gravpladser, skulle slippe op mellem 1965 og 1970.

År 1950 vedtoges foranstaltninger, som bidrog til resten af arealet under visse forudsætninger burde slå til indtil midten af 70-tallet. Siden da er byen blevet udvidet, og en kraftigere befolknings-tilvækst må antages at ske i fremtiden.

Da kirkegårdsbestyrelsen i 1962 lod foretage en undersøgelse, konstaterede man, at disponibel areal kunne ventes at række til ca. 15 år. I samråd med byens byplankomité undersøgte kirkegårdsbestyrelsen forskellige tænkelige områder til en ny begravelsesplads. Efter undersøgelse angående placering, terræn, jordens beskaffenhed, afløbsforhold o. l. var myndighederne enige om, at Fredentorpsområdet var den bedste plads til formålet.

Et projekt af dette størrelsesforhold fordrer omhyggelige undersøgelser. Fra kirkegårdsbestyrelsens side anså man, at man ved at indbyde fire arkitekter, som tidligere har arbejdet med den slags projekter, ville få et godt grundlag at arbejde videre på. Af de indbudte er to fra Danmark og to fra Sverige. En fra hvert land er havearkitekt og en er bygningsarkitekt.

Indbudte er: havearkitekt FSTL Walter Bauer, Stockholm, arkitekt SAR Sven Brolid, Göteborg, arkitekt MAA Henrik Iversen, Nærum, samt havearkitekt MDH Jörn Palle Schmidt, Lyngby.

Som dommerudvalg fungerer: kirkegårdsbestyrelsens formand, rigsdagsmand Per Blomquist, kommunalråd Nils Gustavsson, disponent Sven Håkan Ohlsson, professor, arkitekt SAR, FSTL Per Friberg, havearkitekt MDH Sven Hansen, Gentofte, Danmark, stadsbygningsdirektør, arkitekt SAR Sven Tynelius og kirkegårdschef, hortonom Staffan Larsson.

Programmet er udformet af kirkegårdsbestyrelsen i samråd med FSTL's og SAR's konkurrenceævn.

Konkurrenceområdet udgør et areal på ca. 30 ha og beregnes at skulle indeholde ca. 30.000 gravpladser foruden mindelund, serviceanlæg o. l.

Konkurrencen beregnes at blive afgjort i oktober måned dette år.

Arkitekterne og repræsentanter for konkurrenceudvalget var forsamlede til information og almindeligt besøg på konkurrenceområdet fredag den 15. marts. Bedømmelsesmateriale skal være indleveret den 8. juli.

AFD-besøg i København.

718:061.22(43) AFD

Forretningsførende bestyrelsesmedlem Dr. Hans-Kurt Boelke for Arbeitsgemeinschaft Friedhof und Denkmal i spidsen for 80 tyske kirkegårdsinteresserede og 30 østrigske kirkegårdsfolk besøgte København og omegn den 23. juni. Første besøg blev foretaget på Vestre Kirkegård, hvor insp. A. Falmer-Nielsen viste rundt; derefter kørte selskabet i de tre busser, der var anvendt til turen herop til Lyngby Parkkirkegård. Her stod inspektør H. C. Nielsen parat, og ved hjælp af tolk fik selskabet en levende fremstilling af kirkegårdens og kapelkrematoriets historie og opbygning. Efter en hurtig frokost i Lyngby modtog insp. M. Falmer-Nielsen de energiske, næsten utrættelige kirkegårdsfolk på Mariebjerg. Dagen sluttede i mindelunden i Ryvangen, der vakte megen beundring. VK's redaktør var indbudt til at følge selskabet rundt, og mange kontakter blev skabt. Mandag kl. 9 satte selskabet sig igen i busserne til rejsen hjem, efter på en lille rundtur at have set de vigtigste seværdigheder i København.

Fra danske dagblade

Reservering af gravsted.

718

15/3. Roskilde Dagbl. Sognepræsten i Ensted ved Åbenrå har henvendt sig til provsten for at få lov til at lade ældre mennesker reservere sig et grav-

sted. Provsten har ladet sagen gå videre til kirkeministeriet. I Roskilde oplyses det, at flere har reserveret sig gravsted, som bliver forsynet med hæk og vedligeholdes.

Har storbyen råd til kirkegården?

718

12/3. Fyens T. Kirkegården bør ikke alene have sin plads i bybilledet – vi har slet ikke råd til at undvære den, konkluderer Peter Eriksen i en artikel, der er blevet til efter en rundgang på kirkegården, for „kirkegården er én af de få muligheder, hverdags-mennesker har for at søge roen“.

Foreningen for Kirkegårdskultur.

718:061.22(489) F.f.K.

9/4. Berlingske Tidende. Af landbrugslotteriets overskud af 120. serie har F. f. K. fået 1500 kr.

11/6. Vordingborg Dagbl., Præstø A. Kirkegårds-kultur-årsmøde. Programmet for F. f. K.s årsmøde på Mogenstrup kro og i Næstved.

12/6. Næstved T. Meget fyldigt referat af F. f. K.s årsmøde.

Farum.

718(489.12)

28/4. Frederiksborg Amts A. Menighedsrådet har modtaget kirkeministeriets godkendelse af havearkitekt Henning Rasmussens skitseforslag til udvidelse af kirkegården. Den endelige projektering er nu i gang.

Frederiksværk.

718(489.12)

1/5. Nord-Aktuelt. Seks af de otte gravgårde, der blev anlagt i 1952 og var beregnet til at dække behovet for 40 år, er fuldt tillagt med årets udgang. Foruden en regulering af den ældste del påtænkes at tilkøbe ca. 5 tdr. land enten nord for kirkegården, hvor jorden er i privateje, eller mod syd, men her ejer staten jorden, så her er erhvervelse af jord næppe mulig.

Græsted.

718(489.12)

18/5. Frederiksborg Amts A. 22.000 kr. er brugt til regulering på kirkegården og asfaltering af gangen.

Hillerød.

718(489.12)

13/3. Nord-Aktuelt. På initiativ af Slotssognets menighedsråd vil man afholde et møde med stor-kommunens menighedsråd og byplanudvalget, for at blive orienteret om byudviklingen i de kommende år.

21/3. Frederiksborg Amts A. En askefællesgrav skal indrettes på den nye kirkegård.

Humlebæk.

718(489.12)

6/4. Helsingør Dagbl., 10/4. Nordsjællands Ugeblad. En ny 4 ha stor kgd. skal anlægges på Bi-

viumgårds jord. Købesummen er 316.000 kr. Man havde ellers regnet med at kunne udvide den nuværende kirkegård, men så blev Louisiana bygget på det udsete areal. Havearkitekt Frank Pettersson udarbejder skitseforslag.

Karlebo. 718(489.12)

23/3. Frederiksborg Amts A. En lille granskov, der blev plantet i 1933, efter at gravene var hjemfaldet, er nu blevet fældet for at skabe smukkere omgivelser for kirken.

Nr. Herlev. 718(489.12)

14/3. Frederiksborg Amts A. Den oprindelige dræning virkede ikke mere, idet rørene var for små og visse steder defekte. En ny dræning er udført. Samtidig er en kloakledning nedlagt, der senere skal bruges, når det nye kapel skal bygges. Stien fra parkeringspladsen til kirkedøren er blevet belagt med chaussébrosten.

Kirke Helsingø. 718(489.13)

30/4. Kalundborg Folkebl., 1/5. Sjællands T. En udvidelse af kgd. mod nord er under udførelse. Arealet er vederlagsfrit overladt af kommunen, som også har drænet. Havearkitekt: Lund Andersen.

8/6. Kalundborg Folkebl. Nu kan arbejdet påbegyndes, efter at planerne er blevet godkendt. Beplantningen i den gamle skolehave er ved at blive ryddet, derefter skal dræningsarbejdet udføres.

Haslev. 718(489.14)

18/5. Ringsted Dagbl., 20/5. Præstø A. Menighedsrådet har modtaget plan til godkendelse for anlægget på de tyske soldatergrave, hvoraf der nu er 240 mod 159 ved krigens slutning. Planen foreslår et kors med navne for hver 2 grave samt beplantning.

Korsør. 718(489.14)

9/4. Sjællands Tidende. En ny kirkegårdsmur på 168 m langs Kjærvej ønskes bygget, men kommunen vil kun bevilge 120 m svarende til den vejændring, der er udført.

Slagelse, Sct. Mikkels. 718(489.14)

29/5. Sjællands T. Menighedsrådet har godkendt beplantningsforslag til flygtningegrave.

10/6. Sjællands T. Fællesaskegraven skal udsmykkes med stengrupper, hvor besøgende kan lægge deres buket.

Sorø, gamle kirkegård. 718(489.14)

27/5. Ringsted Dagbl. Det store midterfelt er nu klargjort til begravelse. I græsset på hver eneste grav er nedfældet en rektangulær blå eller rød granitsten til indhugning af inskription, eller man kan lade være at lade indhugge.

Vordingborg. 718(489.15)

4/6. Vordingborg Dagbl., Præstø A. Efter at have drøftet forskellige arealer til en ny kgd., går man

nu ind for et areal øst for Vintersbølle hospital og nord for skoven. Der er i dag gravplads til syv år på de bestående kirkegårde. Byrådet skal nu undersøge den byplanmæssige side.

7/6. Vordingborg Dagbl., Præstø A. Byrådet godkendte i aftes menighedsrådets placering af den nye kirkegård.

Brylle. 718(489.21)

14/4. Fyns T., 18/4. Kr. Dagbl. Kgd.s-udvidelsen er blevet indviet. Langs sydsiden er opført et kampestensdige og her er også en smedejernslåge svarende til hovedindgangen indsat. Halvdelen af arealet på 300 gravlodder er taget i brug, resten er tilplantet. En parkeringsplads er også indrettet, men overdraget kommunen. Udvidelsesudgift: 30.000-40.000 kr.

Harndrup. 718(489.21)

16/5. Fyns T. En ny bred gang er blevet anlagt hen til trappen, der fører ned til den lavereliggende nye del. Tidligere har det været meget besværligt at komme ned til den nye del.

Kølstrup. 718(489.21)

10/5. Fyens Stiftst. I kirkeministeriet behandles i øjeblikket et andragende om nyt kapel.

Odense. 718:726.812:718(489.21)

28/3. Fyns T. Udvidelsen af kirkegårdskapellet, hvortil der var bevilget 610.000 kr., blev 115.700 kr. dyrere.

Odense, mosaisk. 718(489.21)

25/3. Jyllands-Posten. Den sidste begravelse har fundet sted på den jødiske kirkegård, da der ikke er mere plads. I fremtiden skal medlemmer af mosaisk trossamfund, der ønsker at blive begravet på jødisk kirkegård, føres til København.

Sandager. 718(489.21)

1/4. Kr. Dagbl. Der arbejdes med planer om at opføre et 37 m² stort kapel samt redskabsrum og toiletter i kirkegårdens sydvestlige hjørne.

Hjulby. 718(489.22)

8/5. Kr. Dagbl. Et nyt kapel skal opføres. Overslag 65.000 kr. Arkitekt H. Nørregaard, Ollerup.

Svendborg, Sct. Nicolai. 718(489.22)

3/4. Svendborg A. Menighedsrådet har måttet afslå at afgive en strimmel jord til gadeudvidelse, da der på det findes urnegrave, hvis fredningstid ikke er udløbet.

Thurø. 718(489.22)

31/3. Fyns T. Thurø kirkegård er en stor turistattraktion.

Stubbekøbing. 718(489.32)

9/5. Ny Dag, Nyk. F. Ved provstesyn gennemgik man det nye beplantningsprojekt, ligesom man fik orientering om arkitekt Albert Petersens tegning til nyt kapel.

- Torkildstrup.* 718(489.32)
9/5. Ny Dag, Nyk. F. Der arbejdes med planer til et nyt kapel med toiletter og redskabsrum. Anslået udgift ca. 50.000 kr.
- Råbjerg og Albæk.* 718(489.41)
4/6. Berlingske T. I de to sogne, der har mange sommerhusejere, er der opstået et problem for kirkegårdsene, idet sommerhusejere har ønsket at sikre sig gravplads på de særprægede klitkirkegårde. Dette har medført, at der er blevet knaphed på gravpladser til de fastboende. Menighedsrådet har derfor indført restriktioner, således at man ikke mere kan reservere gravplads, og man kan kun købe 2 pladser, endvidere er prisen blevet forhøjet.
- Astrup.* 718(489.43)
10/4., 16/4. Aalborg Amtst. 1. påskedag indviedes kgd.s-udvidelsen. Muren ind mod den gamle kgd. er nedrevet og opført mod nord og syd for udvidelsen.
- Sdr. Tranders.* 718(489.43)
7/4. Aalborg Stiftst., 21/4. Aalborg Amtst., 21/4. Ny Tid, Aalborg, 23/4. Aalborg Stiftst. Et nyt projekt til kgd.s-udvidelse i stedet for et, der forudsatte flytning af kampestdiget ind til den eksisterende, som ikke kunne godkendes, er indsendt til godkendelse. Det nye projekt er udformet som 3 gravrum med hver sin stenmur, altså 3 kirkegårde på kirkegården. Hver gravgård giver plads til 170 gravlodder. Langs stenmurene skal anlægges græsskråninger, her skal være ca. 250 urnegrave. Desuden anlægges parkeringsplads til 20 biler. Uden om hele udvidelsen er et bredt læbælte. Havearkitekt: Roland Declerc, Aalborg.
- Vebbestrup.* 718(489.43)
7/5. Aalborg Amtst., 8/5. Randers Amtsa. En udvidelse med 400 gravpladser er udført. Arealet er blevet drænet og planeret og omgivet af stendige. Udgiften har været 36.146 kr. Arkitekt A. Skyum, Bælum.
- Aalestrup.* 718(489.43)
7/4. Aalborg Amtst. Der købes jord til Aalestrup kgd.
- Aalborg, Sdr. kgd.* 718(489.43)
25/4. Aalborg Stiftst. De 1400 tyske krigsgrave forbliver, men en trediedel flyttes og området koncentrerer. Anlægsformen bliver græsareal med mindeplader.
- Ebeltoft.* 718(489.44)
4/5. Aarhus Stiftst. En udvidelse af kirkegården mod øst er projekteret.
- Skødstrup.* 718(489.44)
16/3. Aarhus S. For at kunne udarbejde en rigtigt disponeret kirkegårdsudvidelse, har menighedsrådet bedt sognerådet om en befolkningsprognose. Sognerådet afventer resultatet af luftfotograferingen, før det vil svare.
- Thorsø.* 718(489.44)
6/6. Aarhus Stiftst. Til udvidelse af kgd. er købt 1000 m², prisen er 6000 kr.
- Voer.* 718(489.44)
9/5. Randers Amtsa. Et nyt redskabshus med toiletter skal opføres udenfor kirkegårdsdiget mod nord-øst, og det nuværende redskabshus skal ombygges til kapel, som man ikke tidligere har haft. Projekteringen udføres af lokale håndværkere.
- Ans.* 718(489.45)
10/6. Skanderborg Amt A. Menighedsrådet har rettet henvendelse til sognerådet om reservering af et areal syd for kgd. med udvidelse for øje.
- Hørup.* 718(489.45)
1/4. Skanderborg Amt A. I løbet af sommeren ventes, at det nye kapel og anlægget af udvidelsen bliver færdig. Kapellet bliver straks taget i brug, og det gamle kapel bliver revet ned. Kirkegårdsudvidelsen bliver først taget i brug om 4-5 år, når læplantningen er vokset til.
- Skive-Resen.* 718(489.45)
2/4. Skive Folkebl., 3/4. Jyllandsposten. Da der kun er gravlodder tilbage til ca. 3 år, er man begyndt at arbejde med projekteringen af den nye kirkegård nord for Resen kirke. Foruden de 54 ha, som blev købt i 1954, har man yderligere købt 23 ha af forskellige lodsejere, således at grænserne bliver rette. Endvidere har man forkøbsret på yderligere 1200 m² med et stuehus. En 6,5 m bred vej langs Resen kgd.s dige er også erhvervet. Havearkitekt Valbjørn Christensen, Holstebro, skal udarbejde skitseforslag.
- 2/5. Holstebro Dagbl. Havearkitekt Walbjørn Christensen, Holstebro, har fået overdraget at projektere ca. 15 tdr. land med ca. 5000 gravpladser.
- Holstebro, Ege kirkegården.* 718(489.46)
15/3. Holstebro Dagbl. Den nye kirkegård ved krydset Ringvejen-Viborgvej er nu ved at være planeret. Man venter nu på detailprojektet, så det kan blive indsendt til godkendelse. Senere skal bygges krematorium.
- Skjern.* 718(489.46)
7/3. Ringkøbing Amt Dagbl. Menighedsrådet har holdt lukket licitation over regulering og opfyldning af den nye udvidelse.
- Vinding.* 718(489.46)
25/3. Kr. Dagbl. Efter genindvielse af Vinding k. besøgte man den nye kirkegård, der er næsten færdig.
- Adslev.* 718(489.47)
8/5. Skanderborg Amt A. Tilladelse søges til at købe 1900 m² til udvidelse mod vest.
- Bjergager.* 718(489.47)
10/6. Horsens Folkebl. Under provstesyn udtalte arkitekt H. P. Nielsen: „Jeg vil ønske andre menig-

hedsråd måtte hente inspiration fra B. kgd., hvor man ved udlæg af sammenhængende plæner har fjernet de „ralsyge“ og golde gange“.

Horning. 718(489.47)

5/4. Horsens Folkebl., 8/4. Kr. Dagbl. Et nyt kapel på 80 m² skal bygges. Overslag 79.000 kr., arkitekt: Flemming Steen Sejersén, Skanderborg. En kgd.s-udvidelse skal forestås af kgd.s-inspektør V. Rud Nielsen, Horsens.

Odder. 718(489.47)

8/6. Aarhus Stiftst. Menighedsrådet skal tage stilling til evt. køb af to skulpturer fra Decembristernes udstilling i Århus. Den ene tænkes anbragt på urnekirkegården.

Randlev. 718(489.47)

10/6. Horsens Folkebl. En parkeringsplads foran kirken er under udførelse på kommunens foranledning. Menighedsrådet påtænker at nedrive det gamle kapel og opføre indgangsparti i forbindelse med parkeringspladsen.

Skanderborg. 718(489.47)

21/3. Skanderborg Amts A., 22/3. Aarhus Stiftst. Kirkegården ved Skanderup kirke, der er sognekirke for den østlige del af Skanderborg, skal udvides med 3.000 m². Et af kirkegårdsinspektør V. Rud Nielsen, Horsens, udarbejdet projekt er indsendt til godkendelse i kirkeministeriet. Arealet har kostet 15.500 kr.

3/5. Aarhus Stiftst., 9/5. Skanderborg Amts A. 125 blomstrende forårslyng er blevet plantet, og under birkene på den gamle kirkegård er der sket opfyldning og plantet stedsegrønt. Udgifterne er dækket af renter fra et legat til fordel for Slotskirkegården.

2/6. Aarhus Stiftst. Den projekterede udvidelse er godkendt af ministeriet, og arbejdet er udlanceret og ventes i gang om en uge. Licitationen for alt jordarbejde, ny kirkemur og regulering foran kirken gik til muremester Peter Andersen, Stilling, for 106.723 kr.

Uldum. 718(489.48)

9/4 og 16/4. Horsens Folkebl. Ved at inddrage 4000 m² af præstegårdshaven bliver kgd.en næsten dobbelt så stor. Den nye kgd. skal hegnes af stendige mod syd og øst, mens der skal plantes mod vest og nord. Den eksisterende kgd. bliver reguleret. Havearkitekt: V. Rud Nielsen, Horsens.

Vester Nebel. 718(489.48)

7/6. Vejle Amts F. Kirkeministeriet har godkendt en tiltrængt udvidelse af kgd. i østlig retning. Desuden skal opføres et kapel til 45.000 kr. Kommunen har overdraget arealet.

Brørup. 718(489.49)

2/5. Vestkysten, Varde. 16 tyske flygtningebørn blev ikke flyttet. Familien til to af dem ønsker, at

gravene skal ligge urørt, og da man ikke har noteret de enkeltes plads i gravstedet i kirkegårdsprotokollen, måtte man opgive at flytte de øvrige 14.

Stepping. 718(489.61)

8/6. Kolding Folkebl. En udvidelse af kgd. med 1400 m² er afsluttet. Arealet er planeret og tilsået med græs. Lige som den forrige udvidelse ved århundredskiftet ligger denne nogle trin højere end den gamle kgd. Sognets mindesten for faldne i 1. verdenskrig er blevet frilagt.

Rinkenæs, Korskirkegården. 718(489.63)

11/5. Jydske T., 14/5. Sønderjyden. Gråsten sogneråd behandler et andragende fra menighedsrådet om at få overdraget ca. 1 ha til udvidelse af kgd., at få indrettet parkeringsplads og anlagt en vej gennem det påtænkte areal.

Hasle. 718(489.7)

3/4. Bornholms T. En brevskriver er faret i blækhuset over „den ilde medfart Haslevs gamle kirkegård har lidt“. De gamle gravgitre er blevet fjernet, og der er blevet sået græs.

Vestermarie. 718(489.7)

27/4. Bornholmeren. En regulering og omlægning foretages af gravene omkring kirken.

Modtagne skrifter

Kirken i Byplanen. 711.4:718:726.5

Provst J. Exner har i en lang årrække haft et samarbejde med Boligministeriets kommitterede i byplansager, idet han har fået forelagt alle kommunale byplanforslag, hvori der forekommer eller kan forekomme spørgsmål om kirkers og kirkegårdes forhold, til udtalelse inden Boligministeriets endelige besvarelse. Dette arbejde har givet provst Exner mange erfaringer, som han har nedfældet i en 16 sider stor duplikeret pjece i format A 4. Som tillæg er cirkulærer om emnet ligesom en dagsorden for fællesmøde mellem de kommunale og de kirkelige instanser til drøftelse af dispositionsplanernes kirkelige spørgsmål vedføjnet. Pjecen er et udvidet arbejde med den artikel „Vore Kirkegårde“ bragte af forfatteren i bd. 22 nr. 11 s. 93-96. Pjecen bør have menighedsrådenes bevilgning i alle udviklingsområder.

Dansk Ligbrændingsforening: Årsskrift 1967

614.62:061.22(489) D.L.

I beretning for året 1967 af Erik Würtz bemærkes en medlemstilgang på 3.113 medlemmer. Den tekniske indretning og rumfordeling er genstand for gennemgang i en artikel: Om at bygge krematorier af Ida-Merete Erlandsen. De 3 nye krematorier fra 1967, Lyngby, Hillerød og Vejle, samt Ballerup fra

marts 1968 bliver alle omtalt, beskrevet og afbilledet. Aarhus nye krematorium, der bliver det næste, indgår i beskrivelsen af ligbrændingens historie for Aarhus.

I 1967 blev 17.472 kremeret af ialt 47.829 døde eller 36,1 %. Det er en stigning på 7 i forhold til 1966; men en stigning i % på 0,7.

Ligbrændingsprocenten for Stor-København udgjorde 1967 74,6 %, men de 10 højeste i provinsen tegner sig med følgende:

Køge	80,7 %	(84,5 % 1966)
Helsingør	70,0 „	(66,0 „ „)
Svendborg	64,4 „	(60,0 „ „)
Nykøbing F.	62,1 „	(55,6 „ „)
Randers	59,7 „	(56,0 „ „)
Odense	56,4 „	(ikke oplyst)
Aarhus	55,0 „	(52,2 % 1966)
Aabenraa	53,9 „	(41,1 „ „)
Nakskov	52,9 „	(59,0 „ „)
Aalborg	50,0 „	(53,3 „ „)

Fra blade og tidsskrifter

Ny kirkegård i Tarp ved Flensborg.

718(43 Tarp)

En ny kirkegård i Tarp (Schlesvig/Holsten) har opnået guldmedaille i forbundskonkurrencen „Vor landsby skal blive smukkere“ (Unser Dorf soll schöner werden). Den er anlagt efter moderne principper med græs mellem og på gravene. (Deutsche Friedhofskultur 57(1967)12:197.)

Ny kirkegårdsleder i Uppsala.

718.007(485)

Til april tiltrådte kirkegårdsforstanderen i Eskilstuna, Gösta Gustafsson, ny stilling som kirkegårdschef i Uppsala. (Ignis 39(1967)11:185.)

Ny personalebygning på Fosie kirkegård, Malmö.

718:726.815:718(486.7 Malmö, Fosie)

På det gamle gravkapels plads har arkitekterne Erik Månssons & Kenneth Niels opført en ny og tidssvarende personale- og økonomibygning. (Ignis 40(1968)1:13.)

Ardennes American Cementary and Memorial.

718(493):725.945.2(73)

Svenske havebrugsstuderende fra Alnarp besøgte på deres studierejse til Frankrig den 37 ha store amerikanske soldaterkirkegård med 5271 faldne fra 1941-45 i Neuville-en-Condroy 18 km syd for Liège i Belgien. (Viola 74(1968)4:8-9.)

Scaletta-kirkegården i Chur (Schweiz).

718(494 Chur)

Den gamle kirkegård, der har virket fra 1529 til 1862, er nu park, men i den omgivende mur sidder endnu mindetavlerne fra den tid, da den fungerede. Tavlerne er desværre i dårlig tilstand, så et arbejde

må i gang for at redde dem fra undergang. En analyse af skader og modforholdsregler er gjort. Har man sådanne gamle monumenter, var det nok værd at sætte sig ind i dette arbejde. (Kunst und Stein 13(1968)1:3-17).

En tysker fortæller og viser billeder fra danske og svenske kirkegårde.

718(485+489)

I en artikel på 31½ side med 10 billeder fortæller dr. Hans-Kurt Boehlke om sine indtryk fra Lund, Malmö, København og Lyngby. Han deltog i Sveriges Kyrkogårdsförestandares årsmøde i Lund. (Deutsche Friedhofskultur 58(1968) 1:2-5.)

Går vi en ny stentid i møde?

718:712

spørger man i Deutsche Friedhofskultur og viser en række billeder med en „stenørken“, men på modsatte side vises en række mønstergrave i Wolbeck, der er noget for gravstedsbeplantere. (Deutsche Friedhofskultur 58(1968)1:8-9.)

Lyngby Parkkirkegårds nye krematorium og kapel-anlæg.

718:726.83:718(489.11 Lyngby)

Arkitekterne MAA Henrik Iversens og Harald Plums bygning er genstand for omtale i både danske og svenske tidsskrifter med mange illustrationer. (Arkitektur 11(1967)5:222-30, Ignis 40(1968)2:20-24.)

Urn Lund i Gävle.

718:726.82:614.62:718(488.1)

Efter at krematoriet i Gävle er blevet taget i brug er det blevet aktuelt med en urnehave. Kirkegårdsforstander Sven Fasth har skabt en sådan på et tidligere „varvgravs-område“ (det små svare til vore liniegrave). Det bærende element er en 80 cm høj mur, der omtrent danner en rektangel, og uregelmæssigt placerede 4- og 8-kantede piller. I mur og piller er anbragt skifferplader som mindetavler. Udover et blomsterbed til hver grav er arealet græsdækket, gange er befæstet med fliser. En forhåndenværende gammel eg med bænkeplads under giver hele anlægget hygge og karakter. (Ignis 40(1968)2:24-26.)

Habo kirkegård udvidet.

718(486.2 Habo)

Kirkegården ved den højtvalderede Habo kirke er blevet udvidet med 5.600 m². Havearkitekt F.S.T. Samuel Kaldén har forestået dette ansvarsfulde arbejde. Anlægget er udformet som gravgårde, der også kan anvendes til urnegrave. Desuden er der udformet en parkeringsplads. Plantningen er planlagt med åben karakter, idet gravgårdene foreslås afgrænset af løse hække, gravområderne skal ligge i græs. (Ignis 40(1968)2:26-28.)

Urner.

718:614.62:729.998.62

Det i Sverige meget diskuterede om fastsættelse af fredningstid for urner efter urnernes forgængelighed, er nu ved at være løst. Svenska Eldbegängelsesföreningen har fastsat normer for bestandighed, 3 kategorier er fastslået med henholdsvis 15, 50 år

og uforgængelige for „al fremtid“. Bestemmelserne er trykt og distribueres nu til kirkegårdsforvaltninger m. fl. (Ignis 40(1968)2:29.)

Berthåga kirkegård i Uppsala. 718(487.2 Uppsala)
Den smukke landskabelige kirkegård Berthåga i Uppsala er også beskrevet i Tyskland af arkitekten Ulla Bodorff. (Garten und Landschaft 77(1967)10:330-33.)

Krematorium planlægges på Mallorca.
718:726.83:718(46 Palmas)

Den katolske kirkes ophævelse af forbudet mod ligbrænding bevirker, at rene katolske lande begynder at interessere sig for krematorier. Fra Spanien har man henvendt sig til Svenska Eldbegængelseforeningens tekniska delegation om råd til opførelse af et krematorium i Palmas på Mallorca. En svensk delegation har været i Palmas, og den 27.-29. maj var en spansk studiegruppe i Sverige for at se på teknik. (Ignis 40(1968)4:51-52.)

Skogskyrkogården, Stockholm. 718(487.1)
Ledigt areal på Skogskyrkogården er ved at være opbrugt, derfor skal den nu udvides med 17 ha. Kirkegårdsbestyrelsen har opsat en halv million kr. på budgettet for 1968 til udførelse af arbejdet, som vil komme til at koste en million kr. (Ignis 40(1968)4:52.)

Kursus for krematoriepersonale. 718:614.62
Igen i år har Svenska Eldbegængelseforeningen afholdt et krematoriekursus. Denne gang dannede folkehøjskolen Kjesäter i Vingåker rammen. Fra Danmark deltog kirkegårdsinspektør Morten Falmer-Nielsen, Gentofte. (Ignis 40(1968)4:53-58.)

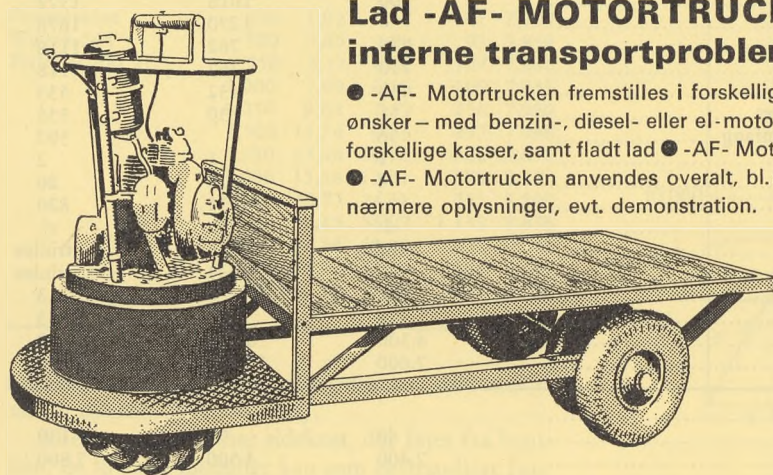
Ligbrænding i Norden. 718:614.62(48)
På Nordens 137 krematorier blev foretaget 56.302

kremationer, en forøgelse på knap 4 % i forhold til 1966, størst fremgang havde Finland med 338 eller 17 %, derefter Island med 58 (8 %), Sverige 1696 (6 %), Norge 92 (godt 1 %) – men Danmark havde kun 7 eller 0,004 %. 9 nye krematorier blev taget i brug: 3 i Danmark, 2 i Sverige, Norge og Finland. (Ignis 40(1968)4:58.)

Hasslö. 718:725.945:718(486.8 Hasslö)
Hasslö kirkegård i Blekinge skal udvides med 560 gravpladser. På udvidelsen bliver der også anlagt en mindelund med en mindesten for fiskere, der er omkomne på havet og aldrig fundet. Initiativet til denne mindesten blev taget på 100-årsdagen for den store novemberstorm i 1866, da 22 blekingefiskere omkom. (Ignis 40(1968)4:62.)

Mosaik kirkegård i Prag. 718(437 Prag)
På den gamle kirkegård, der har været brugt fra begyndelsen af 13. hundredtallet til slutningen af det 18. århundrede, siges der at være begravet i ti lag. Der findes mellem 10 og 20.000 gravsten og sarkofager. De forskellige stilepoker, gotik, renaissance og barok findes som et forstenet arkiv. Gravstenene er skabt mindre af store billedhuggere, men snarere af beskedne stenhuggere i god jødisk-bøhmisk folkekunst. Skrifttegnene er sjældent fordybede, men ophøjede. (Kunst und Stein 13(1968)2:10-13.)

Stensholmen krigerkirkegård.
718:725.945.1:718(486.5 Fjällbacka)
På et lille ubeboet skær, Stensholmen i skærgården, godt 100 km nord for Göteborg, blev 12 døde fra Skagerak-slaget i 1917 begravet. En lille stemningsfuld kirkegård omgivet af en lav naturstensmur er indrettet. Blandt de 12 døde var også den tyske digter Gorch Fock (pseudonym for Johan Kinau), også bekendt som søens digter. (Kriegsgräberfürsorge 44(1968)5:64-65.)

Lad -AF- MOTORTRUCKEN løse Deres interne transportproblemer

- -AF- Motortrucken fremstilles i forskellige modeller – også efter Deres specielle ønsker – med benzin-, diesel- eller el-motor
- -AF- Motortrucken kan leveres med forskellige kasser, samt fladt lad
- -AF- Motortrucken kan også fås med fejmaskine
- -AF- Motortrucken anvendes overalt, bl. a. på flere kirkegårde
- Forlang venligst nærmere oplysninger, evt. demonstration.

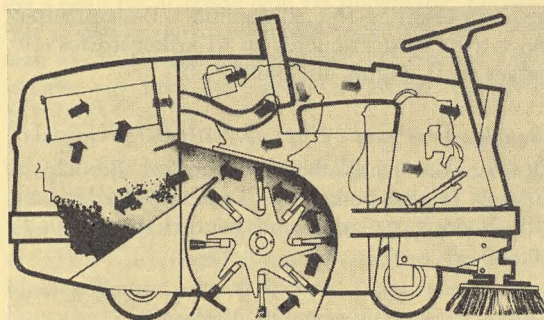
A. Flensborg
Herning Maskinfabrik A/S

Søndergade 13-17, Herning
Telefon (07) 12 63 00

Fejning af veje og stier.

718:625.768

Til kirkegårdens renhold hører mange ting. Den største del af de beskæftigedes tid bruges til renholdelse af de forskellige arealer, kun den mindste

arbejde, oftest har de heller ikke befugtningsapparat, så de kan kun bruges i regnvejr.

I de senere år er der fremkommet højtudviklede, selvopfejende maskiner med større eller mindre kapacitet. De fleste bykommuner har indført disse i deres maskinpark til renholdelse af gader og veje. De fleste steder er man glad for disse, især er grundejerne tilfredse, idet det hjælper disse i deres pligt til at renholde fortøve.

De mindre fejmaskiner kan med fordel sættes ind på kirkegårde, både for at gøre renholdelsesarbejdet overkommeligt og også mere effektivt.

3 modeller af fabrikatet Wayne er gjort til genstand for beregninger. Data for maskinerne er sammenstillet i tabel 1. To af maskinerne er forsynet med førersæde, nemlig 530 og 544, og 528 er en håndstyret model. I kalkulationen og i beskrivelsen er kun nævnt benzinmotordrevne modeller, men de leveres også med gasmotor og eldrevne.

Wayne fejmaskiner er særegne ved ikke at arbejde med befugtning for at binde støv, men her arbejdes med sugeluft, som filtreres gennem et

del af tiden bruges til vedligeholdelse og nyskabelser. Mange af disse tidsrøvende ikke særlig produktive arbejder er heldigvis højt mekaniserede. Det bedste er vel nok slåning af græs, selvom det ikke opfattes direkte som renholdelsesarbejde, så er dog et rutinearbejde på samme måde som at holde veje og stier fejede, dette denne artikel skal beskæftige sig med.

Fejearbejde har stort set og er det stadig de fleste steder rent håndarbejde, selvom man de fleste steder har større eller mindre fejmaskiner, der også bruges til snerydning; men da disse ikke er selvopfejende, bliver det sidste arbejde altid hånd-

Tabel 1. Tekniske data for Wayne fejmaskiner

	528	530	544
Dimensioner: længde mm	1400	1880	2210
bredde mm	840	980	1473
højde mm	915	1085	1245
Vægt: kg	170	490	1005
Arbejdsbredde: mm med 1 sidekost	900	1016	1372
med 2 sidekoste		1270	1676
hovedkost alene	710	762	1118
Hovedkost: bredde mm	710	762	1118
Sidekost: bredde mm	430	432	533
Smudsbeholders kapacitet: liter alm. snavs	51	130	353
liter total rumfang	56		392
Motor: Cylinderantal, 4-takt	1	1	2
HK	4	8,25	20
Cylindervolumen: m ³		331	820
Starter:	el.	el.	el.
Gear: fremad	trinløs	3	trinløs
bak		1	trinløs
Hastighed: maksimalt km/tm.	4,8	8	13
Benzinbeholder: rumfang l.	3,8	22,7	33
Fejekapacitet maksimalt m ² /time	4.300	8.200	18.000
Pris excl. moms juni 1968 kr.	7.600	17.700	29.700
I kalkulation er regnet med fejekapacitet.....			
pr. min. m ²	40	75	130
det giver pr. time: m ²	2.400	4.500	7.800

Tabel 2. Kalkulation over fejearbejde

Arbejdet udføres med	m ² /uge	min./uge	tm./år	Drifts-udgifter/år Kr.	Ialt kr./år
Håndkost	250	60	48	890	890
	500	120	96	1.780	1.780
	750	180	144	2.670	2.670
	1.000	240	192	3.560	3.560
	1.250	300	240	4.450	4.450
	1.500	360	288	5.340	5.340
	1.750	420	336	6.230	6.230
	2.000	480	384	7.119	7.119
	4.000	960	768	14.239	14.239
	6.000	1.440	1.152	21.358	21.358
	8.000	1.920	1.536	28.477	28.477
10.000	2.400	1.920	35.597	35.597	
10.625	2.550	2.040	37.822	37.822	

Fejemaskine	250	6,25	5,00	119	3.253
Wayne 528	500	12,50	10,00	239	3.372
Pris: 7.600 kr.	750	18,75	15,00	358	3.492
	1.000	25,00	20,00	477	3.611
	1.250	31,25	25,00	596	3.730
	1.500	37,50	30,00	716	3.849
	1.750	43,75	35,00	835	3.969
	2.000	50,00	40,00	954	4.088
	4.000	100,00	80,00	1.908	5.042
	6.000	150,00	120,00	2.862	5.996
	8.000	200,00	160,00	3.816	6.950
	10.000	250,00	200,00	4.770	7.904
	10.625	265,63	212,50	5.068	8.202

Fejemaskine	250	3,33	2,67	70	4.895
Wayne 530	500	6,67	5,33	140	4.965
Pris: 17.700 kr.	750	10,00	8,00	210	5.035
	1.000	13,33	10,67	280	5.105
	1.250	16,67	13,33	350	5.175
	1.500	20,00	16,00	420	5.245
	1.750	22,33	18,67	480	5.315
	2.000	26,67	21,33	560	5.385
	4.000	53,33	42,67	1.120	5.945
	6.000	80,00	64,00	1.681	6.505
	8.000	106,67	85,33	2.241	7.066
	10.000	133,33	106,67	2.801	7.626
	10.625	141,67	113,33	2.976	7.801

Fejemaskine	250	1,92	1,54	47	7.792
Wayne 544	500	3,85	3,08	95	7.839
Pris: 29.700 kr.	750	5,77	4,62	142	7.886
	1.000	7,69	6,15	189	7.933
	1.250	9,62	7,69	236	7.980
	1.500	11,54	9,23	253	7.998
	1.750	13,46	10,76	330	8.075
	2.000	15,38	12,31	378	8.122
	4.000	30,77	24,61	755	8.500
	6.000	46,15	36,92	1.133	8.878
	8.000	61,54	49,23	1.511	9.255
	10.000	76,92	61,54	1.889	9.633
	10.625	81,73	65,40	2.007	9.752

særdeles fint filter, der tilbageholder støv større end 5 mikron (5/1000 mm).

Alle tre modeller har sidekost, der fejer fra kantsten, de to store modeller kan som ekstraudstyr for-

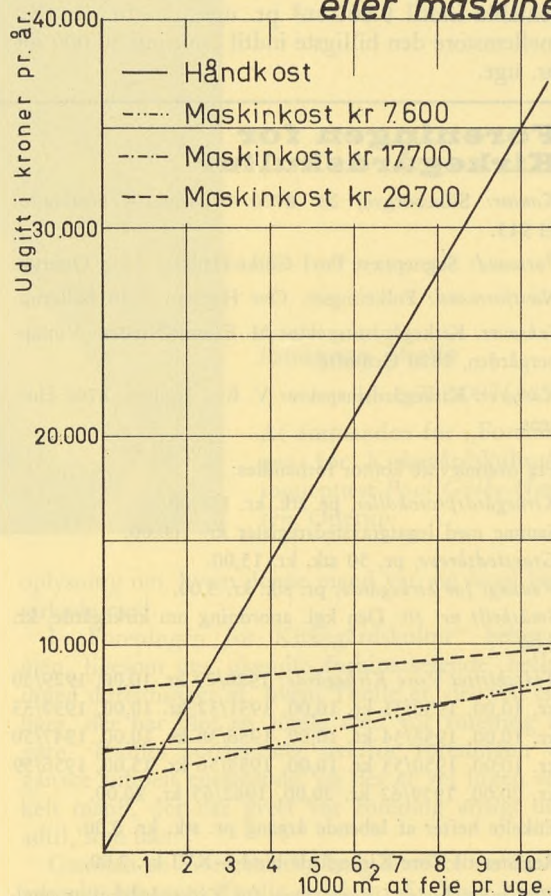
synes med to sidekoste. Hovedkosten har vandretliggende aksel og roterer mod kørselsretningen, således at skarnet fejes op over kosten og slynges ovenned i smudsbeholderen. Smudsbeholderkapaciteten synes i hvert fald for den lille models vedkommende for at være ret lille, men tømningen sker hydraulisk, så den vil ikke tage lang tid.

Fordelen ved brug af fejemaskiner ligger mest i besparelse af arbejdskraft. Forudsætningerne for kalkulationen er følgende:

Efter internationale normer skal en dygtig mand med en 50 cm bred kost kunne feje 250 m² areal i timen. Med dette som norm er udgifter til håndfejning beregnet, således som de findes i tabel 2. Maskinernes ydelse pr. tidsenhed ligger mest i deres kørselshastighed, der ligger mellem 4,8 og 13 km/tm. Da der ved overlappning mistes noget af den effektive bredde, er der regnet med 80, 85 og 130 cm. Hastigheden er ikke sat for højt, nemlig 3, 6 og 6 km/tm.

Arbejdslønnen er 13,09 kr./tm. + 6,75 % ferieløn + 10 % sygeløn og 20 % administration i alt kr. 18,54. Der er regnet med afskrivning af ma-

FEJEARBEJDE med kost eller maskine

skinnerne på 3 år for den lille og 5 år for de større, og den ved hvert års begyndelse stående saldoværdi forrentes med 7 %. Efter hver gang maskinen har været brugt, er beregnet et kvarter til rengøring af maskinen. Der er antaget, at maskinen bruges 48 gange pr. år, på samme måde, som det er antaget, at det samme areal skal fejes med håndkost, idet de øvrige 4 gange tager hensyn til de uger, hvor sne og frost hindrer arbejdets udførelse.

De faste udgifter og pasning bliver således:

Model	Faste udgifter /år kr.	Pasning pr. år kr.
Wayne 528	2.911	222
„ 530	4.602	222
„ 544	7.522	222

Den lille maskine er rentabel, dersom man bruger 5 timer pr. uge til fejning, den lidt større, når man har 7 timers arbejde pr. uge, og den største allerede ved 10 timers arbejde.

Hvilken størrelse man skal vælge, kan også aflæses af diagrammet, idet den lille er den mest rentable indtil 9.000 m² pr. uge, derefter er den mellemstore den billigste indtil omkring 30.000 m² pr. uge.

Foreningen for Kirkegårdskultur

Kontor: Silkeborgvej 23, 8700 Horsens. – Postkonto: 11 915.

Formand: Sognepræst Povl Götke-Hansen, 5450 Otterup.

Næstformand: Folketingsm. Ove Hansen, 2750 Ballerup.

Sekretær: Kirkegårdsinspektør M. Falmer-Nielsen, Vintapergården, 2820 Gentofte.

Kasserer: Kirkegårdsinspektør V. Rud Nielsen, 8700 Horsens.

Fra ovennævnte kontor forhandles:

Kirkegårdsprotokoller, pr. stk. kr. 150,00.

Samme med legatgravstedsregister kr. 160,00.

Gravstedsbreve, pr. 50 stk. kr. 15,00.

Vedtægt for kirkegårde, pr. stk. kr. 3,00.

Småskrift nr. 10: Den kgl. anordning om kirkegårde, kr. 1,00.

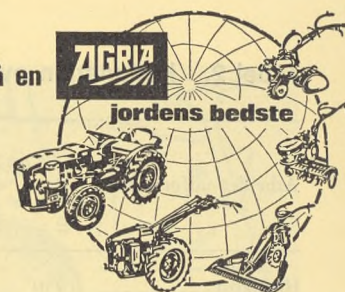
Tidsskriftet Vore Kirkegårde: 1928/29 kr. 10,00, 1929/30 kr. 10,00, 1930/31 kr. 10,00, 1931/32 kr. 10,00, 1932/33 kr. 10,00, 1933/34 kr. 10,00, 1936/38 kr. 10,00, 1947/50 kr. 10,00, 1950/53 kr. 10,00, 1953/56 kr. 15,00, 1956/59 kr. 20,00, 1959/62 kr. 20,00, 1962/65 kr. 20,00.

Enkelte hefter af løbende årgang pr. stk. kr. 8,00.

Register til Vore Kirkegårde bind I–XVI kr. 2,00.

Ved indmeldelse i Foreningen for Kirkegårdskultur modtager medlemmerne tidsskriftet gratis.

... spørg hellere på en

Maskiner fra 3–14 HK

AGRIA har både maskiner og redskaber til alt. Type 4000/6000 er praktisk og lethåndterlig, men med overlegen motorkraft: 5 eller 7 HK

Type 4000/6000

Landsdækkende servicenet:

Sjælland/Loll.-Falster: (01) *96 66 77 – Fyn: (09) 97 65 11, Højby 88 – Nordjyll./Nord: (089) 1 Hjørring 1234 – Nordjyll./Syd: (08) 12 68 53 – Midtjyll./Nord: (06) *17 65 77 – Midtjyll./Syd: (055) 2 38 00 – Sønderjylland: (046) 2 39 44 – Bornholm: (03-972) Lobbæk 16.

Vore Kirkegårde

Redaktør: Overgartner, hortonom Axel Andersen, Taastrup.

Redaktion: Ørnevej 1, 2630 Taastrup. Tlf. (01) 99 26 19.

Ekspedition: Silkeborgvej 23, 8700 Horsens, giro 11 915.

Abonnement: Medlemmer af Foreningen for Kirkegårdskultur får gratis tidsskriftet, der udkommer med 4 hefter om året. Enkeltheft sælges for kr. 8,00 pr. stk.

Henvendelse: Silkeborgvej 23, 8700 Horsens.

Adresseforandringer bedes altid anmeldt til posthuset. Skulle bladet udeblive, bedes man klage til nærmeste postkontor.

Annoncer tegnes hos redaktøren og i ekspeditionen.

Annoncetakst: 1/32 side kr. 15,-, 1/16 kr. 26,-, 1/8 kr. 40,-, 1/4 kr. 70,-, 1/2 kr. 135,- og 1/1 kr. 250,-; 10 pct. rabat for 4 gange og 25 pct. rabat for 12 gange.

MEDLEM AF
FORENINGEN AF DANSKE
UGEBLADE, FAGBLADE OG TIDSSKRIFTER

Vore Kirkegårde leveres iflg. aftale obligatorisk til medlemmer af Foreningen af danske Kirkegårdsledere og medlemmer af Østifternes Sten- og Billedhuggerforening, Stenhuggerlauget i København samt Stenhuggermesterforeningen i Jylland og Stenindustriens Arbejdsgiverforening på Bornholm. Endvidere vederlagsfrit til kirkeministeriet, landets stiftsøvrigheder, de kgl. bygningsinspektører samt provsterne.